

HEDA. HUMAN

26. septembrī plkst. 20.00

1890. gadā Viņai pārmēta nepiemēroti izraudzīta skaņdarba atskaņošanu. 2020. gadā Viņai pārmet dūņošanu līdzī Donā dziesmām. Un ja vēl tā būtu vienīgā pinka Viņas gludi sukātajos matos... Kas īsti mainījies simt trīsdesmit gadu laikā? Toreiz Viņa izvēlējās klusēt. Šodien – runāt.

Režija: Beatrise Zaķe
Lomās: Anta Aizupē, Dārta Daneviča, Inga Tropa-Fišere
Dramaturģija: Linda Rudene
Scenogrāfija un kostīmi: Inga Siliņa
Horeogrāfija: Alise Putniņa
Mūzikas autors un gaismu mākslinieks: Kārlis Zemītis
Skaņu režisors: Gatis Gavars
Gaismotāja: Sanda Skrastiņa
Izrādes asistente: Melānija Gulbe

Kāpēc tieši šobrīd ir tapusi šī izrāde?

Paģājušā gada rudenī, kad vēl biju Vācijā, man radās doma par H. Ibsena "Hedu Gableri", bet sapratu, ka tā, kā vēlētos, to īstenot šobrīd nevaru. Jau iepriekš biju sastrādājusies ar dramaturģi Lindu Rudeni, un nolēmu viņu uzrunāt. Abas pieķērāmies Hedas tēlam kā izejas punktam. Tālāk nāca jautājums par aktrīsēm, kas arī atrisinājās ātri, jo visas uzrunātās uzreiz piekrita. Patiesībā, šajā darbā piepildu mazo sapni sastrādāties ar Ingu Tropu-Fišeri, Antu Aizupi un Dārtu Daneviču. Tad nāca pavasaris. Mēs sākām darbu, kā arī ieguvām naudu izrādei no VKKF pirms Covid-19 pandēmijas... Un tad tapa TAS, KAS IR TAGAD. Mēs kopā komandā esam septiņas sievietes (bez aktrīsēm un dramaturģes vēl ir arī Inga Siliņa un Alise Putniņa), kas ir ļoti spēcīgas un dažādas, bet visām ir kopīga problēma – mēs nevaram līdz galam iekļauties sabiedrībā, ir vairāki aspekti, kuru dēļ esam neērtas citiem. Mēs uzlikām 130 gadu rāmi, Linda atrada to, ka Ibsenam ļoti tuva lieta ir mati – kā paņemt matus, kā atglaudz matus, kā saveido matus... Mati vispār ir tāds svarīgs sievišķības etalons. Mēs to visu kombinējam kopā ar savām un ar aktrīšu domām. Tā tas viss tapa.

Kāpēc Tev bija būtiska tieši šāda aktrīšu izvēle?

Ar Ingu es kopā diendienā strādāju jau vairākus gadus, ar Dārtu esam ilgi pazīstamas, un arī viņa ļoti gribēja izrauties uz kādu jaunu projektu. Arī ar Antu mani saistīja iepriekšēja pazīšanās, un vienmēr ļoti ir gribējies sastrādāties. Un tā arī nolēmām, ka viņas visas varētu būt Hedas ar saviem dzīves ekscesiem, domām un nostājām. Mēs visas neesam super-sievišķīgas, bet esam asas, ne ēteriskās būtnes – esam kaut kādā ziņā nestandarta sievišķīgas. Mēs nevaram bez kaut kāda puiciskuma. Viņas ir aktrises, ar kurām es strādāju un arī gribētu strādāt kopā. Es nevaru iedomāties, ka šī izrāde būtu kopā ar citām aktrīsēm. Šajā izrādē vajadzēja trīs ļoti drosmīgas un spēcīgas aktrises.

Vēlos arī jautāt par telpas izvēli – kāpēc "Točka"?

Tā ir nejausība. Mēs sākumā izrādi vēlējamies veidot vizuāli citādu. Tad atnāca Covid-19, un mēs domājam to taisīt digitāli, bet tad sapratām, ka tas galīgi nebūs iespējams. Mēs vēlējamies šo izrādi "dzīvajā" – vienalga, kad un cik ilgi būs jāgaida, līdz tas atkal būs iespējams. Tad uzradās "Točka", kas arī ir mans projekts, un beigās tā brutālā, industriālā telpa ir ļoti

būtiska izrādes sastāvdaļa. Mūs uztrauc tas, kā būs, ja izrāde būs jāpārceļ uz citām telpām. Tas, ka tā telpa ir tik degradēta, dod papildu emocionālu zīmi.

Vai, veidojot izrādi, Tev nebija baīl no tā sauktā "feministes zīmoga"?

Es no tā nebaidos, jo, manuprāt, feminisms Latvijā ir nedaudz pārprasts jēdziens. Man feminisms ir par cilvēktiesībām un dzimumu vienlīdzību. Manuprāt, šī Latvijā ir tukša niša. Salīdzinot šīs tēmas popularitāti – Latvijas piecu gadu apjoms ar darbiem feminisma un cilvēktiesību tēmā teātrī ir viena gada Berlīnes teātra repertuāra apjoms. Publikas atsaucība pierāda, ka tā ir tēma, kas ir ļoti aktuāla Latvijas sievietēm. Piemēram, tas, ka pēc izrādes man klāt nāk jaunas meitenes, kas nekad teātrī nav raudājušas, bet šis darbs ir licis viņām to darīt. Ja šīs meitenes ir pateicīgas, priecīgas un laimīgas par to, ka šāds darbs beidzot ir tapis, tad es domāju, ka ir lieki runāt par jebkāda veida "zīmogu". Tā ir misijas apziņa. Man tā ir svarīga tēma, un es nevaru par to nerunāt.

Intervēja Oto Jānis Kregzde
Foto: Monta Tiģere